

DEN NORSKE JENTEHIRDEN 1940-1945



Innhold:

Den norske jentehirden 1940-1945

(klikkbar)

Jentehirden i Norge 1940-19453
Oppbygging av jentehirden3
Rekruttering4
Søknadsskjema5
Oppslutning5
Forholdet til tyskerne6
Forholdet til «ikke-NS-folk»6
Hirdsamlinger6
Blader og aviser7
Landtjenesten7
Redselen for «De røde»8
Personalialia for Vera Strand Sandnes9
Kilder9

JENTEHIRDEN I NORGE 1940 - 1945

Da krigen brøt ut i Norge 9 april 1940, var det mange unge norske jenter og kvinner som meldte seg til tjeneste for okkupasjonsmakten og den nye regjeringen, Mange av disse var medlem av det norske Nasjonal Samling (NS), og hadde vært det siden partiets begynnelse i 1933-34. Disse kvinnene ville gjerne gjøre noe, men siden felten var forbeholdt mennene, så meldte de seg inn i Jentehirden. Den var bygd opp på samme måte som guttehirden, men hadde jenter/kvinner i alle aldre som medlemmer.

OPPBYGNING AV JENTEHIRDEN

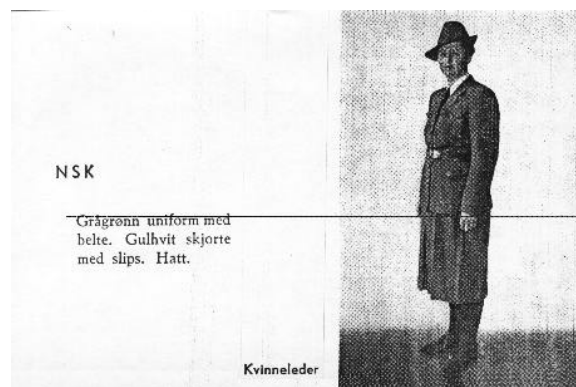
De yngste jentene (10-14 år) ble innrullert i Småhirden. De lagde julegaver til de ved fronten, deltok i leikarring, var på utflukter der de lærte om naturen, tegnet og de lærte også elementær førstehjelp; de gjorde mange av de tingene som barn lærer i Speideren nå til dags.

De som tilbragte mye tid og var "lærere" for Småhirden var Jentehirden (14-18 år). Disse ungdommene var de som lærte barna å danse og tok dem med på turer. De fungerte som "NS lærerinner".



Over i rang og viktigere oppgaver stod Kvinnehirden og deretter NSK (18 år og oppover).

Disse var ledere/førere for hvert distrikt eller område. De i Kvinnehirden var rådgivere og ledere for Jentehirden, og var de som hjalp og mange ganger deltok på samlinger og utflukter med Jentehirden og Småhirden. (se bilde)



REKRUTTERING

Ingeborg M. Brunæs fortalte meg at hun ble medlem av NS Ungdomsfylking da hun var 17 år. Det var ingen spesielle opptakskrav for å bli med i Jentehirden, men troen på et norsk Norge og Norge som en nasjonal enhet stod sterkt. Begge foreldrene var NS sympatisører, og mor var medlem. Og etter egen overbevisning og morens medlemskap meldte hun seg inn.

Sonja Warendorph ble med i Ungdomsfylkingen i 1937 da hun var 14 år. Både foreldre og søsken var alle medlem av Nasjonal Samling.



Da krigen kom til Norge i 1940 var I.M.Brunæs 18 år og troppsfører i Jentehirden, S.Warendorph var Småhirdleder i Drammen og senere Jentehird-leder på Lillehammer. Opplæringen av Småhirden bestod av dansing, eventyrlesning skogsturer og praktiske gjøremål. Man kan vel ikke akkurat si at dette var noe som kunne bli sett på som grunnlag for å bli landsviker dømt, men fakta er at det var akkurat det som skjedde for mange.



«For Fører, Folk og Fedreland.»

SØKNAD

Jeg søker om å bli opptatt i Kvinnehirdens hjelpetropp.

Navn Fornavn

Født i Prestegjeld

Adresse Telf. privat

Yrke Arbeidssted Telf. arb.sted

Utdannelse

Medlem NS fra NS nr. KO fra KO nr.

Tillitsverv i NS

Gift med Født i

Vend!

OPPSLUTNING

Det er vanskelig å finne noen konkrete tall over hvor mange medlemmer den kvinnelige delen av hirden hadde, men for å bli sett på som en gruppe måtte de være over 20 personer. Ved okkupasjonens slutt hadde Hirden 8500medl.

Noe som er et faktum er at det var større og bredere oppslutning sørpå enn nordpå.

FORHOLDET TIL TYSKERNE

I følge Ingeborg M.Brunæs og Sonja Warendorph så de fleste fra NS på tyskerne som er nødvendig onde i et okkupert Norge. Soldatene var veldig høflige og oppførte seg bra. Det var strenge straffer for den/de soldaten(e) som forbrøt seg mot det sivile norske folk. Jentehirden og Guttehirden samarbeidet med å gå vakter på de forskjellige kafeene der tyske soldater oppholdt seg, dette for bl.a. å passe på at ingen unge norske jenter var der. Utenom dette var det ikke mye kontakt med tyskerne. Ingen av de intervjuede har noe å utsette på de tyske soldatene som var stasjonert i Norge.

FORHOLDET TIL “IKKE -NS-FOLK”

Det var lite eller ingen kontakt eller dialog mellom sympatisører og motstandere av okkupasjonsmakten. Det var mye trakassering i skolemiljøet og ellers ovenfor NS-medlemmer.

Tidligere venner og venninner snudde ryggen til og behandlet NS-medlemmer som luft. Til dags dato er det mange som ennå ikke har forsonet seg med dette, og ikke snakker med noen fra “den andre siden”.

Noen har i ettertid stått åpent fram med at de var NS-medlemmer under krigen, og reaksjonene har vært at mange har tatt avstand fra dem, derfor har flere valgt å tie om dette kapitlet i deres liv.

HIRD SAMLINGER

Jentehirden deltok på arrangementer i sitt distrikt der de stilte opp i full uniform og bar flagg. Ellers så deltok både Jentehirden og Guttehirden på sommerleker og vinterleker der idretten og det nasjonale stod i sentrum.

Hirden hadde sin egen ed, som de måtte sverge før de fikk medlemskap:

Jeg sverger deg Vidkun Quistling som øverste hirdsjef og Fører for det norske folk å være tro og tapper, lover deg lydighet inntil døden, så sant hjelpe meg Gud.

BLADER OG AVISER

De avisene og tidsskriftene som ble gitt ut for Hirdden spesielt var:

- Hirdjenta
- Hirdmann

Disse publikasjonene tok for seg friluftsliv, møter, arrangementer og praktiske ting. Rekruttering til Landtjenesten (norsk og tysk), Frontkjempertjeneste (guttene) og Frontsøstertjeneste (jentene) ble det også skrevet om i disse utgivelsene.

LANDTJENESTEN

Landtjenesten bestod av Hirdjenter- og gutter mellom 14 og 18 år. Den tok til i august og varte i 1 år. Man jobbet 14 dager til 3 uker for 0,50kr. til 1 kr. dagen, og i ferien mottok man også dagpenger.

Bakgrunnen var å hjelpe bønder med innhøsting og annet gårdsarbeid.

Bonderomantikken var en viktig bestanddel i NS-propaganda og er avbildet på mang en plakat fra okkupasjonstiden.

Norsk Landtjenestes permanentinnsats.

Norsk Landtjenestes permanentinnsats tar til ca. 15 august og varer 1 år. For å bli opptatt gjelder de samme betingelser som for Germansk Landtjeneste.

Den norske landtjenestes forpliktelser er også omtrent de samme som for den germanske. Punkt 9 faller imidlertid ut og punkt 5 og 7 blir:

5. Arbeidet er ikke strengere enn at enhver sund ungdom klarer det, og arbeidet foregår hos bønder som er godkjent av landtjenesten.
7. Det utbetales kr. 1 i dagpenger, samt dagpenger i ferien.

Norsk Landtjenestes onnehjelp.

Deltakeren må:

1. Helst være mellom 14 og 18 år.
2. Være arbeidsfør.
3. Ta med arbeidstøy så langt en kan.

Norsk landtjenestes onnehjelps forpliktelser:



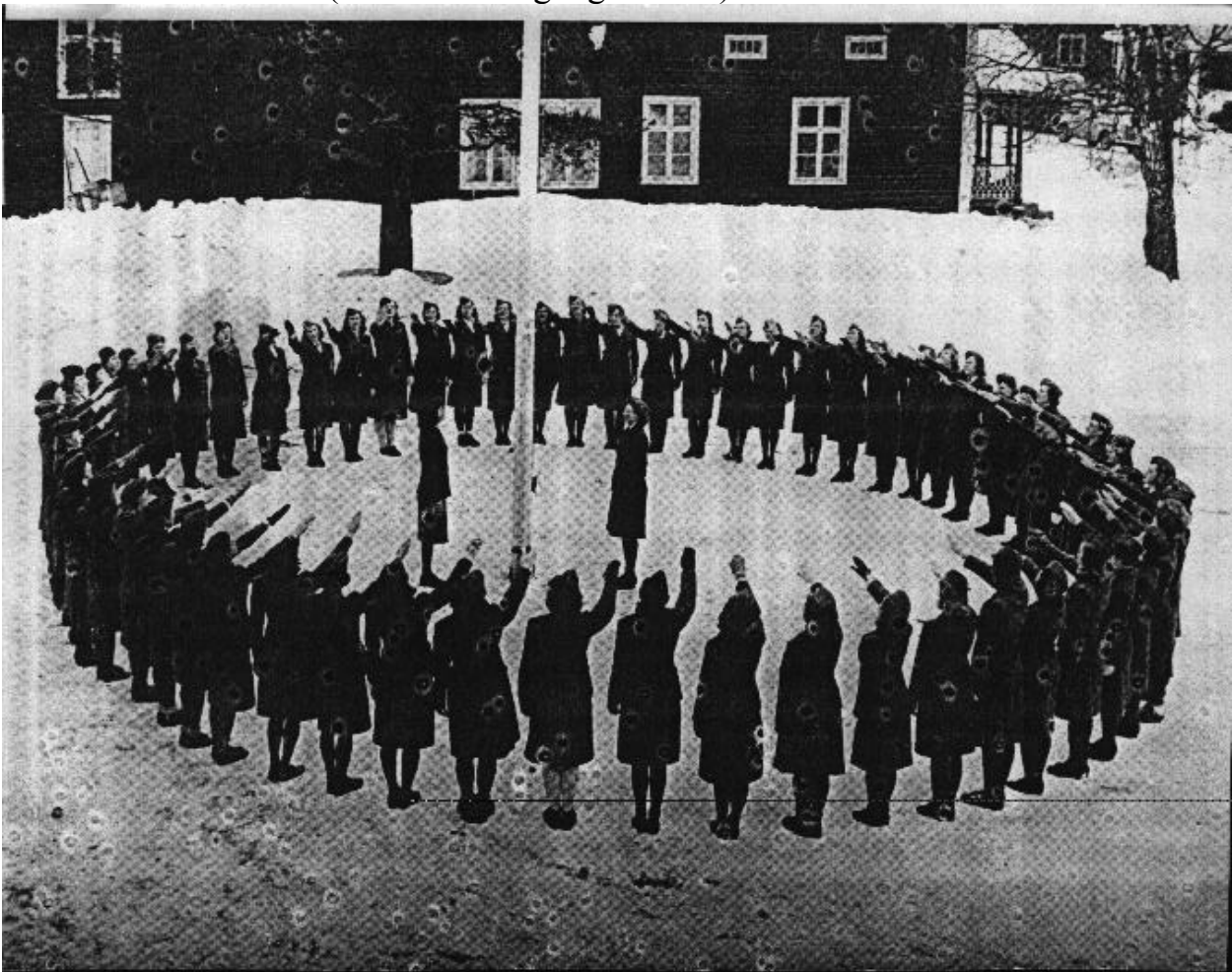
REDSELEN FOR “DE RØDE”

Frykten for russerne var reell helt fra 1920-30 årene, men tok en mer håndgripelig vending i 1941 da krigen mellom Tyskland og Sovjetunionen var et faktum.

Arbeiderpartiet i Norge ble regnet som et små-kommunistisk parti, og siden mange hadde hørt grusomme historier om bl.a.slave- og arbeidsleire, ble det også i Norge dannet en nasjonal bevegelse mot kommunismen.

Denne bevegelsen het Nasjonal Samling og grunnleggeren var Vidkun Quisling. Ca.15000 nordmenn meldte seg til Frontkjemper tjeneste ved Øst fronten og av de 7000 som kom dit, falt 1000.

Foreldre brukte f.eks å skremme barna med at hvis de ikke var snille så “kom russerne å tok dem”. Grunnen til denne redselen var vel egentlig et utspring av uvitenhet og feilaktige historier om våre naboer i Øst. Mange av historiene kom fra hjemvendte Frontkjemper og når de da går fra munn til munn kan mye bli forandret underveis. Frykten for “de røde” føltes veldig virkelig da Norge i nord grenser til bl.a. Sovjet, men hvor reell den faren var (om den noengang var det) får vi vel aldri vite.



PERSONALIA FOR VERA STRAND SANDNES født 24.10.76 -

harstad

UTDANNELSE - 9-årig grunnskole

- 2-årig grunnkurs Idrett og allmennfag - Kvæfjord VGS

- 1-årig Folkehøyskole - Fana Folkehøyskole - Bergen

PRAKSIS: - Kantinemedarbeider - Lorry Varehus - Harstad

- Servicemedarbeider - Kvæfjord Hotell

- Rengjøringshjelp - Kvæfjord Utviklingssenter

- Støttekontakt - Kvæfjord Kommune

- Journalist - Bladet Vesteraalen

- svømme-instruktør - Sandefjord Kommune

- Utplassert - Åsane Barnehage

- Utplassert - Norge under Okkupasjonen

KILDER

Rapporten er skrevet av Vera Strand Sandnes, med hjelp fra:

-Intervju med Ingeborg M. Brunæs og Sonja Warendorph

-Serien Norge i Krig

-Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO)

-Universitetsbiblioteket

-Layout Jeppe Sornum